

Pa pošli prejeman:

za  
do leta naprej 28 K — h  
pol leta 13 —  
sestri 6, 50  
mesec 3, 20.  
V pravilnosti prejeman:  
za  
do leta naprej 30 K — h  
pol leta 10 —  
sestri 5 —  
mesec 1, 70.

Za pošiljanje na dom  
20 h na mesec.

# SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate  
sprejema upravnništvo v  
Katoli. Tiskarni, Kopitar-  
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,  
nefrankovana pisma ne  
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-  
niskih ulicah št. 2, 1, 17

Izhaja vsak dan, izven/  
nedelje in praznike, o  
pol 6. uri popoldne.

Štev. 57.

V Ljubljani, v ponedeljek 10. marca 1902.

Letnik XXX.

## Državni zbor.

Dunaj, 9. marca.

### Nemiri v Trstu.

Izkušnja uči, da trije enega dogodka enako ne opisujejo, ker presojajo vzroke in vnanje znake vsak s svojega stališča ali pa kritikujejo le posledice brez ozira na vzroke. In to se je pokazalo tudi v razpravi o tržaških dogodkih. Vlada se sklicuje na uradna poročila. Nikakor ne dvomimo o istinitosti teh poročil, a mogoče je vedno, v tem slučaju je celo gotovo, da se uradna poročila bavijo edino le z dogodki samimi, da natančno opisujejo vse nemire, dokazujejo ter tudi prepričajo, da je bilo vsled teh dogodkov izjemno stanje z ozirom na javnost brez dvoma nujno potrebno in je torej opravičeno. Toda o tem vlada trdovratno molči in njena poročila ne govore, ali bi se bilo vse to v Trstu 13., 14. in 15. svedčana zgodilo, ko bi bili vladni organi preje storili svojo dolžnost. Razni poslanci so iz Trsta dobili od oseb, o kojih zanesljivosti nimajo povoda dvomiti, taka poročila, ki nikakor ne hvalijo vladnih organov. Ti so že od nekdaj molče prezirali razne dogodke, katere bi morala vsaka avstrijska vlada presojati tudi s političnega stališča. Naša naloga ni, da bi tem žalostnim povodom vlado opozarjali na državne koristi. Vlada ve, kaj je njena dolžnost, in mi sodimo, da se je prepričala tudi o političnih nagibih oseb, ki so skušale v znane namene izrabiti ljudske nemire.

Nihče menda v celi razpravi, ne v odseku ne v zbornici, ni izgovoril besede »irredenta«. In vendar je vsakemu na jeziku. Mi ne razumemo, zakaj se zločin ne imenuje s pravim imenom. Ali hočete še več dokazov, kakor so jih ponudili nekateri mestni zastopniki v Trstu, Tridentu in raznih italijanskih mestih, pesnik Annunzio s svojo politično domišljijo in znani politik Barzilai s svojo domišljavo politiko. Kaj so dogodki v Vrešenu v primeri z dogodki v Trstu? A pruski minister je hotel v vrešenskih dogodkih videti politične nagibe, dočim avstrijska vlada išče v Trstu le anarhiste. Da,

tudi anarhisti poznajo tržaška tla, ker so jako ugodna za njihove slane čine. Ali človeku se nebote vriva misel, da so anarhisti le orodje dobro znane kliše tržaške, ki želi biti rešena avstrijskega orla.

Kakor sem že naglašal, je ogromna večina poslanske zbornice prepričana, da se je delavska stavka pričela brez vsakih političnih vzrokov in namenov. V tem oziru so vsi edini, da so bile zahteve kurjačev pri Lloydju opravljene in da bi že tedaj morala tržaška vlada posredovati pri upravi. V tem trenutku pred stavko in nemiri vlada ni storila vse svoje dolžnosti. Istina je dalje, da te stavke ni prozročila »irredenta«, za to je tržaško prebivalstvo, tudi slovansko, odkrito izražalo svoje simpatije za delavce in njih zahteve. Pozneje pa so »oni drugi«, o katerih govori vlada, hoteli nevoljo delavskih krogov izrabiti v svoje neplemenite namene. Ti krogi brez uradnega imena so podžigali množico ter hujskali proti policiji in vojakom.

Istina je, da so meščani stali na strani delavcev do trenutka, ko so se pričeli nemiri in izgredi; jasno pa je tudi, da poulični izgredi niso v neposredni zvezi z delavsko stavko, katero so izvestni krogi zlorabljali le v svoje politične namene s pomočjo brezposelnih mladičev. Tako sodijo o nemirih v Trstu tudi jugoslovanski poslanci in so s tega stališča glasovali za odsekovne nasvete.

### Vladno pojasnilo.

O debati v petkovi seji ter izidu glasovanja smo že poročali v sobotnem listu, le govor ministerskega predsednika se nam zdi toliko važen, da podamo še tu posnetek vsebine.

Ministerski predsednik dr. pl. Körber je rekel mej drugim: Gradivo je preobširno, a važnejša dejstva že opravičijo vladne naredbe.

V Trstu je eden polk pešcev in bataljon dež. brambovcv. Ta posadka zadošča za normalne razmere. Dne 14. in 15. svedčana je prišlo v Trst še 1800 vojakov. Dne 13.

svedčana so se začeli nemiri. Namen je bil, da vsi delavci ostavijo delo. Policija je gručo razpodila, ne da bi rabila orožje. Dne 14. svedčana so se nemiri ponavljali. Tudi se že pokazali bistveno drugi življenjski. Namen njih je bil, da prisilijo trgovce, naj zapró svoje trgovine.

Policija je mirila, a razsajalci so jo posovali (čujte!) in napadali. Ko nastopijo vojaki, so jih množice zasmehovale ter jim pretile. (Čujte!) Vojaki so bili mirni nad eno uro. Ko pa je nevarnost bila skrajna, so vojaki streljali, prvič, ko sta dva kamna zadela nadporočnika, da je padel, drugič, ko je množica ranila več vojakov in segala po bajonetih, in trikrat so častniki ukazali streljati. Enkrat, ko je pet kamnov priletelo na vojake, drugič in tretjič, ko so množice napale vojake od raznih strani. Častniki pa so ukazali streljati, ker so na vojake tudi z oken leteli kamni, železa, opeka itd. (Dr. Ellenbogen: To ni res!), celo odprti noži. Množica je vojakom skušala izviti bajonete. Ranjenih je bilo več vojakov. To je pač populčna revolucija! (Velik krik mej soc. demokrate). Predsednik dvakrat k redu kliče Elderscha.)

To so dejstva. Delavska stavka, pravi minister, bi bila brez nemirov, a 14. svedčana so nastopili drugi življenjski, ki so pobili na stotine šip, polomili mnogo klopj, razbili nad 400 svetilk, izruvali 80 plinovitih kandelabrov, zažgali plin, s kamenjem navili gasilce, razbili zaboj in si razdelili orodje, zahtevali v stanovanjih, da mečejo na vojake, umorili so stražnika itd. To je vendar, pravi minister s povzdignjenim glasom, poulična revolta. Dalje prečita mnogo pisem od oseb v Trstu, ki potrjujejo dejstva. In kdo je to naredil? Oni propali življenjski, ki se bojé dela in prežé na plen. Vprašanje pa je, ali so ti življenjski zlezli na dan iz svojega nagiba, ali so morda večinoma le orodje v rokah drugih. Znamenja govore, da je drugo gotovo. To gibanje je bilo dogovorjeno v nekem zakotju. Zato vlada ne prekliče izjemnega stanja, do-

kler oni življenjski ne čutijo oblasti in avtoritete. (Živahno odobravanje.) To se ni še zgodilo, ker policija je še vedno na sledu takim osebam, čujejo se pesni »evviva l'anarchia« itd. Prebivalstvo v Trstu mora biti varno in sigurno za življenje in imetje. Ko se to zgodi, vlada prekliče izjemne naredbe.

## V varstvo domačega vina.

Poslanec Pfeifer in tovariši so v seji dne 26. febr. t. l. vložili naslednji predlog v varstvo domačega vinskega pridelka:

Notorično je dognano, da vedno bolj narašča izdelovanje umetnega vina in se s tem znatno oškodujejo vinogradniki, ki so z velikimi denarnimi in časovnimi žrtvami ter mnogim naporom obnovili svoje po trtni uši opustošene vinograde. Umestne bi bile vsled tega zakonite odredbe, ki bi zajele vedno naraščajočo produkcijo umetnih vin. To bi se doseglo bodisi z regresivnimi zakoni, bodisi z eventualno premembo pobiranja užitnine v zaprtih mestih, kakor je to že pojasnil v tej visoki zbornici prvopisani posl. Pfeifer.

Ker se v zaprtih mestih pobira užitnina od vina na mestni meji, je to vino, kakor naglo pride v klet, brez vsake nadaljnje kontrole. In tako, se zgodi, da mnogi nesolidni gostilničarji in trgovci, ki v kletih izdelujejo umetno vino, od tega ne plačajo nikake užitnine ter s tem oškodujejo poštenega trgovca in krčmarja.

Da se temu zlu vsaj deloma z uspehom pride v okom, bi se moralo vinske zaloge v zaprtih mestih ravnotako vpisati in obdajati, kakor v kletih gostilničarjev na deželi; ta ostrejša kontrola bi ne bila nikak novotarija, ker obstoje enake fiskalne kontrole že za sladkor, žganje, kuhanje žganja i. t. d.

Vsled tega predlagamo: Visoka zbornica skleni: »Visoka vlada se pozivlja, da stavi primerne nasvete v označenem smislu«.

Ta predlog naj se izroči v poročanje davčnemu odseku.

Dunaj, 26. februarja 1902. (Slede podpisi)

## LISTEK.

### [9] Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

Naposled se je razsrdil na vse krošnjarje in prišel do prepričanja, da nobeden izmed njih ne zna izdelati poštene piščali, zato je sklenil napraviti si jo sam z lastnimi rokami. Nekoliko dni pozneje je pohajal po polju in močvirjih, nagubanega čela si je ogledoval vsako vrbo, preiskoval mladice, nekatere je odrezal, pa videlo se je, da še vedno ni našel, česar je iskal. Naposled je prišel do leno tekočega potoka. Voda je komaj vidno zibala bele cvete vodnih lilij; veter ni mogel priti do vode, ker so jo obdajale goste vrbe, ki so se tiho nagibale nad temno in mirno globino. Johim je skozi grmovje prišel do potoka; za trenutek je postal, kakor da bi mu šinila v glavo misel, da bo tu našel, kar išče. Gube so izginile z njegovega čela. Iz-za golenice je potegnil na vrvi privezan žepni nož in resno se ozrl po vrbah, ki so sanjavo šumele v vetru, je odločno stopil k tanki ravni šibi, ki se je zibala nad vodo. S pratom se je dotaknil šibe in z zadovoljstvom gledal, kako se je prožno gibala v zraku, vlekel je na

uho šepetanje njenih listov in pokimal z glavo.

»Ta je pa prava«, je mrmral Johim z zadovoljstvom in pometal v vodo vse prej odrezane šibe.

Piščalka se je izvrstno obnesla. Posušil je vrbo, izžgal ji je stržen z razbeljeno žico, prežgal je tudi šest okroglih luknjic, sedme je pa zarezal povprek, na enem koncu pa jo je zamašil z lesenim zamaškom, v katerega je napravil cvek jarek. Potem je piščalka cel teden visela na tanki vrvi, da jo je posušilo solnce in prepihal veter. Potem jo je skrbno ostrgal z nožem in ogladil s steklom in obrisal s krpo domačega sukna. Na gornjem koncu je bila okrogla, na sredi je pa imela gladke robove, v nje je pa z razbeljenim železom vžgal razne umetne okraske. Ko je za poskušnjo zapiskal na njo nekoliko prelivajočih se glasov, je pokimal veselo z glavo, malo pokašljaj in jo naglo spravil na varen kraj poleg svoje postelje. Prve glasbene poskušnje ni hotel delati sredi dnevnega hrupa; zato so se pa zvečer v hlevu glasili nežni, otožni in prelivajoči se trilčki.

Johim je bil popolnoma zadovoljen s svojo piščalko. Bila je tako rekoč od njega samega; glasovi, ki so prihajali iz nje, so

bili tako mili, kakor da se izlivajo iz njegovih lastnih razvnetih in užaljenih prsij, vsako njegovo čustvo, vsak odmev njegove žalosti je drhtel v čudoviti piščalki, tiho priplul iz nje in se z drugimi glasovi vred razlegal v tiho, dovzetno noč.

V.

Zdaj se je Johim zaljubil v svojo piščalko in z njo praznoval svoje medene tedne. Po dnevu je zvesto izpolnjeval dolžnosti konjskega hlapca, napajal konje, jih vpregal in vozil gospo ali pa strica Maksima. Samo večasih, ko se je ozrl proti sosednemu selu, kjer je živila trdosrčna Maruška, mu je začela tuga razjedati srce. Kadar se je pa približal večer, je pozabil na ves svet in celo obraz črnooke deklice je zagrinjala nekaka megla. Ta obraz je izgubljal svojo jasnost in mu plaval pred očmi v nerazložni megli, samo toliko je vplival nanj, da je dal melodijam divne piščalko žalostno-sanjavi značaj.

V taki muzikalni zamaknenosti, topeč se v drhtečih melodijah, je ležal Johim tudi nocoj v hlevu. Sviralec je že popolnoma pozabil ne samo trdosrčno krasotico, ampak celo svoje lastno bitje, kar je naenkrat začel in se vzdignil na svoji postelji. Ravno

ko so strastni glasovi piščalka narasli do vrhunca, je začutil Johim malo roko, ki je s svojimi lahкими prsti hitro zdrnila po njegovem licu in rokah, potem pa hlastno otipavala piščalko. Ob enem je pa tudi začul poleg sebe naglo, vznemirjeno dihanje.

Johim je v strahu vzkliknil in vprašal: »Kdo si? Ali si vražje ali božje?« Na vsak način je hotel vedeti, če ima morebiti opraviti s kakim nečistim duhom.

V tem se je pa prikradel lunin svet skozi odprta vrata in mu pokazal, da se je motil.

Poleg njegove postelje je stal slepi gospod in hrepeneče iztegoval svoje rokce po njem.

Eno uro pozneje je šla mati pogledat k slepemu Peterčku, pa ga ni našla na postelji. Sprva se je prestrašila; toda materino srce je kmalu uganilo, kje je treba iskati dečka...

Johim je bil ves zmešan, ko je tako nenadno pri vratih hleva zapazil »milostljivo gospo«. Ona je najbrže že nekoliko časa stala pri vratih, poslušala njegovo sviranje in gledala svojega sinčka, ki je sedel na postelji, zavil v kratki kožuh Johimov in pazljivo poslušal po materinem prihodu pretrgan napjev.

(Dalje prih.)



# Delavsko vprašanje na deželi.

»Občevanje gospodarjev in uslužbencev, pa bodisi v največjih uradih in trgovinah ali pa v priprostih delavnicah, je prijateljsko in kolegijalno. Tu ni opaziti one ošabnosti šefov in poslovodij, ki se je Evropa še ni otresla in ki je podobna klečoplastu v Orientu. V tem pogledu velja delavec enoliko kakor gospodar, in kdo bi v takih razmerah z veseljem ne delal, kdo ne bi čislal svobode, kdo ne bi ljubil svobodne domovine?»

Slovenci v Ameriki, piše Z. V.

## I Delavci.

Tiho in navidezno brez slabih posledic se vrši pri nas na Slovenskem mogočen tok našega priprostega kmečkega prebivalstva v mesta k tvorniskim podjetjem kot službojoče osobe za najnižje poslovne sloje. Precejšen del našega srednjega meščanskega stanu je izišel ravno iz kmečkega prebivalstva.

O tem, da se pri tem preseljevanju le komaj 5% povspne do tacega zboljšanja svojega socialnega življenja, se dandanes malo razpravlja. In tako i tu ogromna množina dela in se ubija, da se peščici izvoljenih dobro godi. Novodobna organizacija je s skupnim nastopom vsaj toliko dosegla, da imajo ti ljudje nekako življenje, če pametno in previdno ravna.

Opazujemo pa še drug tok. Iz naših pokrajin se izseljuje leto in dan vedno več kmečkega prebivalstva v tujino, v Ameriko, Nemčijo itd. Ta tok postaja vedno večji in bode pri sedanjih žalostnih razmerah na kmetih zavzemal vedno obširnejše dimenzije.

Saj pa tudi ni skoro drugače mogoče. Pogoji za obstanek, potrebe za obleko in življenje postajajo vedno težavnejši in bolj komplicirani. Zasluska, ki bi zadoščal tem bolj ali manj opravičenim zahtevam, pa navadno ni. Treba le pogledati med priprosto ljudstvo in našli bomo vedno nego se na videz misli, vidi in čuti — bede in vsakovrstnega pomanjkanja. Revno ljudstvo na deželi trpi in molči.

Resnica je, kjer ni dela, ni zasluska. Vsak misleč in priden človek si zna ustvariti delo in z njim zaslužek. Drugače je mnogokrat med priprostim kmečkim prebivalstvom. To se drži mnogokje le stare navade in šege, ne zna si pomagati. Pomoči išče in pričakuje od zunaj. Samostojno nastopiti, z duhom časa napredovati, s spremenjenimi razmerami računati in se po njih ravnati, to mu je ponekod skoraj nemogoče. Le tam, kjer se veselo razvija naša narodno-gospodarska organizacija ali tuji uplivi delujejo nanj, tam se predrami iz svoje letargije.

Vsled tega opazujemo le prepogostoma, da se življenjski pogoji krajev, ki so oddaljeni od svetovnih prometnih zvez, v teku let le toliko spreminjajo, kolikor to povzročajo unanji vplivi. Vnanji tuji vplivi so pa delovali v zadnjih 50 letih v marsikaterem oziru neugodno na naše kmečko prebivalstvo.

Poljedelstvo propada. Življenje postaja od dne do dne težavnejše, vsakovrstna bremena naraščajo vidno — dohodek in zaslužek pa rapidno padata in se zmanjšujeta.

Naše kmečko prebivalstvo v obče silno štedi in se pri vsaki priliki brani novih stroškov. Pa to mu vse nič ne pomaga. Kmetijski stan kljub temu hira in bode še huje hiral. Vse novodobne naprave merijo le na to, da se stroški povišujejo, o dohodkih se nikdo rad ne meni. Vsak drug stan si pri tem na ta ali drug način pomaga, za kmečki stan, kot najboljše, pa se ne najde pomoči. Najslabši se tu godi manjšim kmečkim posestnikom, kočarjem in užitkarjem. Ti so navezani poleg svoje kmetije na posrask zasluska.

Dokler so ta stan na obsežnejših posestvih in na grajščinah zelo in redno uporabljali za delavce, dokler so posamezniki kot posli pri teh domovih imeli trajno službo, če tudi ne posebno dobro plačano, tedaj niso ti čutili vse ostrosti — siromaštva.

Drugače je dandanes. Kmetovalci opuščajajo bolj in bolj redno obdelavanje zemljišč vlastni režiiji. Če le morejo, dajejo njive v zakup. Istostore veleposestva. Kot poljski delavec si ne prisluži nobeden več toliko in trajno, da bi mogel računati na to, da bi ostal delavec vse življenje. Če si le more, si pomaga, da gre v mesto služiti ali pa se izseli v tujino. V zimskem času ga nikdo ne rabi, po več mesecev ni najmanjšega zasluska. Ob času nujnega dela v pomladanskem, poletnem in jesenskem času ga vedo poiskati, toda le za posamezne dni. In tedaj dela pri najnapornijem delu od zore do mraka, plačati ga pa poljedelec ne more visoko. Edino hrana je pri kmetu dobra, kajpada ne povsod. Kadar ima poštena in dobra kmečka družina težko in naporno delo, tedaj so »štruklije« gotovo za kosilo. Iz lastne izkušnje ve kmet, da more delavec samo tedaj težka dela cel dan izvrševati, ako ima temu primerno hrano. To vedo pri nas istotako na pr. tuji delavci, kakor laški zidarji in takozvani »Prekmurci« s Hrvaškega. Žal se pa dobe tudi take hiše, kjer se ponudi delavcu le žganje »jerušk« za poboljšek in se mu s tem uničuje še one moči, kar jih ima.

To je pa tudi en vzrok, da se število težakov, dninarjev in enakih delavskih moči leto za letom zmanjšuje. Ta nedostatek bolj in bolj čutijo posestniki večjih zemljišč in veleposestev.

Posameznik si tu ne more veliko pomagati. Delavcem ne more dati boljšega ali pa celoletnega zasluska, ker tudi njegova beda presega vse meje ali pa ima tako urejeno, da je dal velik del svojih kultur v zakup, vsled česar ne rabi veliko delavnih moči, le za časa oranja, žetve, košnje jih rabi po nekoliko dni in tednov.

(Dalje prib.)

## Mladočeški jezikovni načrt.

Sobotna številka praške »Politike« objavlja načrt jezikovnega zakona za dežele češke krone, kakor so ga sklenili mladočeški zaupniki pri zadnjih posvetovanjih. Načrt obsega 24 točk in temelji na popolni jezikovni ravnopravnosti. V glavnih potezah obsega načrt naslednje določbe: Pri vseh uradih, zavodih in sodiščih na Češkem in Moravskem se morejo pri ustnem občevanju posluževati stranke enega obeh deželnih jezikov. Rešitve na zadnje vloge morajo biti sestavljene v istem jeziku, v katerem so bile vložene. Vsi drugi spisi, ki se dostavljajo strankam in se njih tičejo, morajo biti sestavljeni v jeziku, ki ga govori dotična oseba. Pri sodiščih je razpravi jezik oni, ki ga govore stranke. V splošnem velja za to oni jezik, ki ga govori obtoženec. — Vse vladne objave, razglasi se morajo objaviti v obeh deželnih jezikih, ravnotako pa morajo biti dvojezični tudi vsi napisi. Pri tem se pripominja, da mora biti na prvem mestu oni jezik, ki ga govori večina prebivalstva dotičnega okraja. — Vknjižbe v zemljiške trgovske knjige in zadržne registre se izvrše v onem jeziku, v katerem je bila sestavljena prošnja za vpis. — V občevanju med seboj se poslužujejo uradi onega jezika, v katerem uradujejo. — Uradni jezik učnih zavodov je oni, ki je obenem učni jezik; ostala oblastva se poslužujejo jezika, ki ga govori v okraju prisotno prebivalstvo. — V jezikovno mešanih okrajih imata oba jezika enako veljavo. Jezikovno mešani so oni okrajih, v katerih, pri obsegu ene ali več občin, vsaj v eni občini vsaj četrtina prisotnega prebivalstva govori drugi deželni jezik, v okrajih, ki obsegajo cele sodne okraje, če vsaj petina občin pripada drugemu deželnemu jeziku, in slednjič okrajih, ki obsegajo več sodnih okrajev, če je vsaj en okraj drugojezičen. Nastavljeni uradniki se morajo posluževati uradnega jezika, pri mešanih uradih se pa v osebnih zadevah vsak uradnik lahko poslužuje svojega jezika in mora na prošnjo dobiti rešitev v dotičnem jeziku.

To so glavne določbe obširnega jezikovnega načrta, s katerim bi se moral strinjati vsak pravično in nepristranski sodeč človek. Resnega odpora ni menda pač nihče pričakoval. In vendar se je že oglasila dunajska židinja. »N. Fr. Presse«, ki pravi, da je načrt očitno maksimalni tarif

čeških zahtev, ki nikakor ni vsprejemljiv. S tako rešitvijo jezikovnega vprašanja bi se pričel boj, kakršnega so vodili Čehi in Nemci v ltu 1897. »N. Fr. Presse« pravi, da je glavna smer načrta ta: V čeških okrajih se uradnik mora posluževati češčine, v nemških se je pa lahko poslužuje. To je res, toda ravno obratno pa velja za Nemce, tega pa židovski avtor ne pove.

Istotako se so vsi ostali nemški listi izjavljajo proti temu načrtu, češ da se v njem enostavno ignorira nemško zaprto ozemlje. No, kdor pazno prebira načrt, kaj tacega pač ne more trditi, razun če na Češkem in Moravskem res ni nobenega čisto nemškega sodnega okraja.

Zelo značilno pa je, da z načrtom niso zadovoljni »Narodny Listy«. List trdi, da to nikakor ni definitivni načrt od strani mladočeške stranke, ter se hujuje, da je ravno v »Politiki« načrt zagledal beli dan. Menda igra tu precejšnjo ulogo nevoščljivost.

## Kvotno vprašanje.

Ministerski predsednik Koerber je bival poslednja dva dneva v Budimpešti. Interveniral je najprej pri zapriseženju novega namestnika za Dalmacijo, barona Handel, potem se pa nad dve uri razgovarjal s tovarišem Szellom. Govorila sta o avtonomnem carinskem tarifu ter pri tem nki dospela do prepričanja, da spomladi vprašanja še ne kaže spraviti pred zbornico, ker še ni tako daleč dozorelo, potem pa razpravljala o kvotnem vprašanju. To vprašanje je urejeno, kakor znano, le do konca junija. Poskrbeti bo torej treba, da se dotlej završe obravnave mej kvotnima deputacijama. Pogajanja nameravata vladi tako urediti, da se bodo vršila istodobno z zasedanjem delegacij, torej v mesecu maju. V to svrhu se v najkrajšem času in sicer v obeh parlamentih vrši volitev članov v kvotno deputacijo. Toda že dejstvo, da se deputaciji snideta še le v maju, kaže, da tudi sedaj nihče ne pričakuje sporazumljenja mej obema državnima polovicama in da bo v zadevi tega vprašanja zopet odločevala krona, kajpada zopet za dobo enega leta.

## Razveljavljena volitev v Diosadu.

Javili smo že o burnem prizoru v seji ogrske poslanske zbornice radi razveljavljenja mandata v okraju Diosad, kjer je prodril poslanec neodvisne stranke. Predsednik je moral sejo prekiniti. Sedaj se pripravlja v krogu opozicije, na čelu ji poseben odbor: Košut, Barabas in Barta, večja akcija, ki bo na vsak način preprečila, da se razveljavljenje vzame na znanje. Stranka zahteva popolnega zadoščenja. Sklenili so mej drugim, da skličejo v Budimpešto vse svoje zaupnike ter z njih pomočjo preprečijo redno zborovanje, dokler se jim ne ugodí. Min. predsednik je obljubil v tem obziru posredovanje.

## Volitveno gibanje v Franciji.

Priprave za prihodnje volitve v francoski parlament so v polnem tiru. Vse stranke se živahno gibljejo ter nabirajo kandidatov, volivcev in pa potrebnega drobiža. Kajpada liberalci poročajo samo o gibanju mej nacionalisti, da razpolagajo z največjim volivnim fondom. Samo v okraju du Nord so menda že zbrali poidrugi milijon frankov. Najbolj agilne so pri tem dame iz plemstva. Tega pa seveda čituti ne povedo, da se nahajajo v njih vrstah ljudje, ki bodo sami več prispevali v volivne namene. Menda hočejo s takimi poročili le prikriti svojo brezmejno agitacijo, ker se boje za svoje mandate.

## Iz brzojavk.

Dalmatinskega cesar. namestnika fcm. Emila Davida je cesar upokojil in mu podelil baronsko čast. Novim dalmatinskim ces. namestnikom je imenovan baron Handel. — Katoški center na Nemškem se je v pruskem državnem zboru v zadevi puška veronauka v poljščini postavil na stran Poljakov. V imenu centra je izjavil poslanec Röhren, da se mora veronauk izpraševati poljski, ako se otroci branijo odgovarjati nemški. Veronauk ne sme služiti v germanizatorične namene. — Zavod svetega Jeronima. V tej zadevi je med Vatikanom in Crnogorco prišlo do sporazumljenja. Zavod se ne bo imenoval »pro

croatica gente«, ampak bode nosil ime ilirskega kolegija, t. j. kolegij za južne katoliške Slované. — Regentstvo v Španiji se kraljici materi gotovo podaljša za dve leti, ker je kralj za vladanje še premalad. — Občinske volitve na Dunaju. Nemška ljudska stranka je sklenila, da se ne udeleži občinskih volitev na Dunaju, ker nima upanja na zmago. Pač pa bo vojevala boj proti krščanskim socialcem pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. — Ameriške združene države so baje pripravljene pristopiti k bruseljski sladkorni konvenciji in sedanjemu colnino odpustiti. — Ruski car je, kakor javlja »Figaro«, nemškega carja povabil k vajah mornarice, ki se vrše po leti. — Poslanec Rataj je očital češkimi listom, da so podkupljeni iz dispozicijskega zaklada. Češki listi so sklenili, Ratajevo delovanje odslej ignorirati. — Kopp ne kandidira. Zastopnik mestnega okraja Waidhofen Zwettl v nižjeavstrijskem deželnem zboru naznanja v posebnem pismu, da pri bodočih volitvah v dež. zbor ne sprejme več mandata, ker se mu, kakor pravi, gabi sedanjí boj. — Praški mestni svet in Husovo slavje. V praškem mestnem svetu je z 11 proti 10 glasovom obveljal predlog, s katerim se ta izreka, da bo po moči podpiral priprave za Husovo slavje, da se pa mestni svet ne čuti pozvanega, da bi se postavil na čelo tem slavnostim. Dr. Podlipnemu to ni všeč in v mestnem zboru je pričakovati burnih razprav.

## Izpred sodišča.

### Cigan Gašper Held pred novomeškimi porotniki.

(Konec.)

V petek so se čitali izpiski o kaznih Gašperja Helda. Dolgo vrsto dni svojega življenja je prebil v zaporih. Zaprt je bil v Ogulinu, Mitrovici, Belovarju, Borovljah, Celovcu, Millstadtu, Ljubljani itd. L. 1897 je Gašper Held prišel iz Gradiške ter zopet začel svoje delovanje. Obtoženec je zatrjeval, da ni bil v teh krajih in da je »še en Gašper na svetu« in da je ime Held obče razširjeno.

V soboto dopoldne je sodni dvor stavil porotnikom 37 vprašanj.

Prvo glavno vprašanje se glasi, če je obtoženec v družbi tov. Simon Helda z orožjem v namenu usmrtiti, zadal rano Novljanu, tako da je Novljan umrl. Druga vprašanja se tičejo glede tatvin v Dobičah, Kvasice, Jelševniku itd. in na Hrvaškem; dalje je tožen radi javne sile, nedovoljene rabe orožja in da je imenoval uradnim osebam napačna imena Hercenberger in Krebs.

Ko so se predčitala vprašanja porotnikom, je dr. Žitek v prilog zatoženca zahteval, da se naj stavi k l. glavnemu vprašanju eventualno vprašanje glaseče se na uboj, kar je pa sodni dvor zavrnil.

Nato začne gospod državni pravdnik svoj govor.

Po govoru drž. pravdnika vpraša predsednik obtoženca, kaj da ima proti temu reči. Cigan ne zna na vsa ta dolženja družega odgovora, kakor, da ni bil pri tej stvari in da je torej popolnoma nedolžen.

Nato začne zagovornik svoj plaidoyer. Po govoru zagovornikovem se je obravnava prekinila.

## Obsodba.

V soboto popoldne ob 3. uri je bila sodbena dvorana natlačena polna. Pozorno in z velikim zanimanjem je sledilo obdinstvo teku obravnave. Cigan stoji med dvema orožnikoma; tudi za njim stoji orožnik. Gašper Held je popolnoma miren, a zamišljen. Predsednik otvori obravnavo. Raztolmači porotnikom, da ni bil nikakor Simon Held po nedolžnem obešen, ker je bil sodrug pri umoru Novljana in torej tudi kriv tega umora. Nato daje navodila, kako da se morajo porotniki ravnati pri posameznih vprašanjih. Nato odidejo porotniki ob dve četrt na 5 v svojo posvetovalno sobo. Po več kakor žurnem posvetovanju se vrnejo porotniki v sobo in prvomestnik prečita njihovo izjavo.

Porotniki so prvo in drugo vprašanje glede umora enoglasno potrdili.

Na 3. in 4. vprašanje, če je G. Held mahnil z orožjem proti Jerandču, da prepreči aretovanje, in če je grozil z umorom, odgovorili z 10 da 2 ne, torej z da, 5. in 6. vprašanje, če je Gašper Held sunil v noge orožniku Bajerju v istem namenu, odklonili; enoglasno ne. Če je v istem namenu, streljal proti Sava Ilič odgovorili enoglasno z ne, nakar je 7. dodatno vprašanje odpadlo.

8. in 10. vprašanju, če je G. Held postavil v istem namenu revolver proti F. Podgorcu, oziroma Mihi Dimniku, pritrdili enoglasno.



9. in 11., če je grozil z umorom pri tem, ovrgli s 5 ne, proti 7 da, oziroma 12 ne.

Porotniki so enoglasno pritrdili, da je G. Held z orožjem žugal proti Pakju, Dron- telju in Zajcu z 12 d. a. Vprašanje 13— 15, 17, 18, 20—23 25, 26, 27, 28, 31— 32, če je namreč Gašper Held kriv nave- denih tatvin, so porotniki potrdili enoglasno. Potrdili so tudi enoglasno 16, 19, 24 in 29 glede poskušene tatvine. 26. vprašanje, če je G. Held kriv tatvine pri J. Trbutzu v Belovarju, pritrdili z 8 da proti 4 ne, 33. vprašanje, če prekorači ukradena svota 600 gld., so odgovorili z 12 da. Pri vpra- šanju, če je Gašper Held tat iz navade, so bili vsi porotniki enih misli (12 da).

Tudi vprašanje, če je kriv obtoženi, da je napovedal uradnim osebam napadna imena ala Herceberger in Krebs, odzvali z 12 da. Enoglasno so se izrekli porotniki, da je ob- toženeč že postopal in vlačugal po Kranj- skem in Hrvaškem. Enoglasno so pritrdili vprašanja, da je nosil Gašper Held revolver brez dovoljenja.

Ko se je ta izid posvetovanja porot- nikov prebral G. Heldu, je ostal nepremičen, a vendar je vidno postal blede.

Nato predlaga dr. pravdnik, da se naj- obtoženi kaznuje z do smrti težko ječo, ker je izključena smrtna kazen po kazenskem zakonu, ki ne dopusti, da bi se smrtna kazen postрила po umoru. Obtoženi je že namreč radi znane tatvine pri Eks- nerju prešel kazni zapora 7 dni. To ga je rešilo sedaj smrti!

Ko je Gašper slišal to veselo novico, se je hvaležno in ljubeče ozrl na steni nasli- kano pravičnost. Od sedaj naprej se je vi- doma oživil.

Na to priporoča zagovornik obtoženca še nadaljnje usmiljenosti sodnega dvora.

Na podlagi odgovora porotnikov dobi obtoženi do smrti težko ječo s postopnim temenico na 9. jan. v spomin na umorjenega Mar- tina Novljana.

Ko ga predsednik opomni, da ima pra- vico do pritožbe, je cigan stavil ponižno prošnjo, da bi smel skleniti svoje življenje v Mariboru. Gradiska namreč baje ne prija njegovemu zdravju.

Gašper Held se zbranimu občinstvu z lahkim poklonom in hvaležnim nasmehom zahvali, da je celi obravnavi pazno in z največjo pozornostjo sledilo in na to odko- raka junaško s svojim spremstvom v novo življenje. Obravnava je bila končana v so- boto ob 9. uri zvečer.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. marca.

**Osebnosti.** Premeščen je na Dunaj poštni kontrolor g. M. Kokalj, namestu njega pride v Ljubljano g. Iv. Podgor- nik. Meščanski klub je g. Kokalju priredil odhodnico. — Notarski koncipient g. Fran Strelec je vstopil v pisarno notarja g. Firbasa v Mariboru. — Provizorični stavbeni adjunkt g. I. Pacak je pridelen novomeškemu okrajnemu glavarstvu. — Poštnimi asistenti so imenovani poštni pra- ktikanti gg. Fr. Ogrizek, Silvij Debeuc, Josip Magolič in Beno Urban.

**Šolske zadeve na Štajarskem.** Na- slov c. kr. profesor je dobil pravi učitelj na c. kr. drž. višji gimnaziji v Celju g. dr. Leopold Wenger. Nadučitelj v Loki pri Sladki gori je postal def. učitelj g. Franc Rožker, nadučitelj na šoli v Šmarji, okraj Gornji grad, je postal def. učitelj g. Janez Burdian, nadučitelj v Kapeli def. učitel- telj g. Kvirin Pertel s Sladke gore. V Sevnico pride za učitelja def. učitelj gosp. Jožef Brinar, za učitelja pri Sv. Duhu pri Ločah prov. učitelj g. Franc Cmeren- šek, na ljudsko šolo Leitersberg - Karč- vina def. učitelj g. O. Herbst z Maren- berga, v Čadram pride za učiteljico def. učitel- teljica gđ. Franciška Krajnik iz Ajdov- ščine, v Kapelah pa je za učiteljico imeno- vana prov. učiteljica gđ. Terezija Peto- var. — Za učiteljico ročnih del v Račjem je imenovana gđ. Marija Meško, za učit. ročnih del v Sl. Gradcu gđ. Karolina Vrečko, za učit. ročnih del v Središču pa gđ. Ema Unger. — Šolno umirovljeni so gg. nadučitelj Jožef Kline v Artičah, nadučitelj Jožef Družovič pri Sv. Juriju na Pesnici, učitelj Mat. Kresnik v Celju.

**Desetletnica »Slovenskega bral- nega društva« v Škofji Loki.** Povodom desetletnice je napravilo slovensko bralno društvo v Škofji Loki v nedeljo točen za- baven večer. Okrašena dvorana je bila pre- tesna za mnogobrojno občinstvo. Program je otvorila deklamacija, zložena za to pri-

liko. Razložila je, zakaj se je bralno dru- štvo ustanovilo in kak pomen ima knjiga za ljudstvo. Le škoda, da ni bila gladko de- klamovana. — Tri pevske točke so naredile prehod med deklamacijo in narodno igro »Revček Andrejček«. Ta je med vsemi na- vedenimi točkami zaslužila pohvalo. Da je bila vsem všeč, je v prvi vrsti zasluga An- drejčka, ki je svojo ulogo skoro mojstersko izpeljal. V vsakem položaju, resnem, vese- lem, žalostnem ali odločilnem, je zadel pravo mesto. Tudi kak igralec modernih gledališč bi ne bil napravil bolje. Uprizarjalec An- drejčka ima v resnici talent in ga je tudi pokazal. Dobro je rešila svojo ulogo tudi Franica, le tu in tam je prehitro in prethi- govorila. Tega pogreška pa ni bilo pri ma- teri Pavlovi Neži. Kako se mora igralec uži- veti v raznoliko dušno stanje in kako mora občinstvu pokazati, kaj čuti srce, kadar je treba svoje otroke svariti in opominjati, zra- ven pa ne zatreti svojega ljubečega očetov- skega čustva, je dobro pokazal oče Jeklen. — Hlapec Anže je kazal očitno, kako hla- pec zadovolji svojega gospodarja s svojo udanostjo, s svojim segavim vedenjem pa še druge hišne prebivalce spravi v dobro voljo. Žel je priznanje. — Ako povemo ka- kemu igralcu pogrešek, ki smo ga opazili, naredimo to zato, da ve, na kaj mu treba paziti, in kaj mora drugič ukreniti, da bo še boljše. Tako n. pr. moramo priznati, da se je Jerica Ljubko obnašala, a očtati ji tudi moramo, da je njena napaka v tem, ker ni hotela, da bi se njen nežni glasek bolj raz- legal pri petju in govorjenju, prethi je. — Tudi »Grešniki« je svoji pomenljivi ulogi vzel precej vrednosti, ker je govoril prethi, prehitro in nerazložno. — Konečno si so- jamo še pripomniti, naj nekateriki izmed moškega občinstva ne motijo družih, ki ho- čejo pazno poslušati, hkrati pa tudi igralcev s svojimi večkrat do skrajnosti neslanimi opazkami in glasnim govorjenjem med vpi- zarjanjem ne spravljajo ob dobro voljo.

**Ljubljanske meščanska godba.** Društvo »Ljubljanske meščanska godba« je imelo v soboto občni zbor, katerega se je udeležilo usodno število — 13 članov. Občni zbor torej ni bil sklepčen. Tako malo zani- manje za meščansko godbo je obžalovanja vredno. Društvo je v velikih denarnih sti- skah in dolguje godcem plačo še za polo- vico meseca februarja. Dolžno je tudi na posojilih par tisoč kron. Namestu občnega zbora se je vršil pogovor, pri katerem se je povdarjalo, da občina pač ni samo za eno leto izdala velike svote za inventar in da se je prva denarna podpora 4000 kron nekako smatrala za redno letno podporo. Zakaj ob- čina sedaj nakrat odreka vsako podporo? Meščanska godba je nekaka javna naprava in moralna dolžnost občinskega sveta bi bila jo podpirati. Sklenilo se je, da se pri- h o d n j i o e t r t e k točno ob 8. uri zve- čer vrši še en občni zbor v Hafnerjevi pi- varni. Zeleti bi bilo, da se tega občnega zbora udeleži tudi tisti gospod obč. svetnik, katerega je občinski svet kot svojega odpo- slanca pridal odboru meščanske godbe, kajti o tem gospodu se govori, da odboru me- ščanske godbe ni raztolmačil stališča občinskega sveta. Neodvisna meščanska godba je velikega pomena za Ljubljano in društva na deželi, zato je zeleti, da bi se občnega zbora v četrtak udeležilo veliko število članov, pred vsem pa tudi odbori tukajš- nih slovenskih društev, kate- rim mora biti posebno veliko na tem, da se meščanska godba vzdrži.

**Proti grščini na gimnaziji.** V ptuj- skem občinskem svetu je bil sprejet pred- log, naj se magistrat obrne na merodajna mesta, naj se obligatni pouk grščine na ptujski gimnaziji odpravi in da se da sta- rišem prostost, izvoliti za svoje sinove pouk v grščini ali francoščini. Ptujski magistrat se bode obrnil tudi na ostale občinske svete v Avstriji, naj sklenejo tudi za ostale gim- nazije slične izjave.

**Volivni boj v Gradcu.** Za izpraz- njeni deželnozbornski mandat se je v Gradcu že pričel boj. Nasproti si stojita kandidat nemške ljudske stranke profesor dr. Hof- mann Wellenhof in kandidat nem- škega obrtniškega društva obč. svetnik Ein- spinner.

**Prememba posesti v Kranju.** G. Fr. Šumi, mesar in gosti inšar, pri

Vrbenovo hišo št. 148—149 Istotako je prodal g. Fr. Šfarr, sedlar, svojo hišo št. 107 g. Ivanu Šnku, voščarju.

**Umrla je za Vrhniko** vdova sodnikova gospa Leopoldina Mulley. V Ste- panji vasi je umrla gospa Marija Se- petave, v Ljubljani na Sv. Petra pred- mestji št. 17 pa g. Janez Vončina.

**Poskušen detomor.** V soboto ob 3. uri popoldne so našli v Straheči dolini pri Kranju pod smodnišnico g. Iv. Cofa v ska- lovju dva dni staro, a še živo dekletce, ka- tero je bržkone mati ondi položila.

**Ustrelil se je, kakor javlja »Südsteier.** Presse«, v Mariboru domobranski narednik Pavel Hass.

**Velika židovska trgovina v Ma- riboru.** Gosp. dr. Reiser v Mariboru je prodal svojo hišo nekemu velikemu židov- skemu podjetju, ki otvori v Mariboru svojo trgovino.

**Podoba sv. očeta Leona XIII.** jako lepo izvršene v barvah, z molitvijo za sv. očeta na zadnji strani, so dobili v prodajal- nici kat. tisk. društva (H. Ničman) v Ljub- liani po 4 K sto kosov, ali posamezne po 6 vin.

**Ljubljanske novice.** Prememba posesti. Korsikovo hišo na Tržaški cesti sta kupili gospod. I. Tonich in M. Mo- zetič. — Znameniti jubilej. Dne 6. aprila bode oče kranjskega gasil- stva g. Fran Doberlet obhajal svoj 70 letni rojstni dan. Gasilci mu prirede slav- nost. Letos praznuje tudi g. dr. Finz 40- letnico svojega zdravniškega delovanja in 30letnico, kar deluje pri gasilnem društvu. — Meščanska godba hočejo godci samostojno voditi, ako se društvo razpusti. V soboto so pri veselici poštne uradnikov že samostojno igrali. — Izpred sodišča. Bivši financer Jož. Stojni v Senožedah je bil v soboto radi poneverjenja obsojen v 6- mesečno ječo. — V Ameriko je v so- boto po noči odpotovalo z južnega kolo- dvora 40 oseb. — Nesreča na Spod- njem Rožniku. Cadovega pastirja je neka krava tako poškodovala, da mu je iz- teklo oko. — Najdeno. V Prešernovi ulici je našla šolarica Angela Šmon navesek v vrednosti 500 kron, v gostilni Petra Lass- nika v Wolfovi ulici so našli hranilnično knjižico kranjske hranilnice. — Potresno tresenje so zaznamovali včeraj aparati tukajšnje potresne opazovalnice. Potres se je zgodil v jako oddaljenem kraju. — Iz- gubila se je včeraj srebrna verižica z medaljonom v vrednosti 10 K od gostilne pri Alešu do ruskega carja. Najditelj naj jo odda uradnemu slugi v tobačni tovarni.

**Ognjegasno društvo** se snuje v Mirni peči.

**Grozna nesreča.** V soboto ponoči dogodila se je v tržaški svobodni luki grozna nesreča. Ko so po železniškem tiru premi- kali vozove, zadel je zadnji vagon nekega tovornega vlaka, premikajočega se nazaj, v 49-letnega železniškega čuvaja Antona Černigoja, ga vrgel na tir ter popol- noma prerezal na dvoje; Černigoj je ostal na mestu mrtve.

**O nesreči mlinarja Kebra** se do- datno poroča, da sta Keber in njegova dekla Neža Poje dne 6. t. m. zvečer pila v Sadinji- vasi. Zvečer ob 10. uri je šla dekla domov. Ko ga je zjutraj našla mrtvega, mu je vzela iz žepa ključ od omare ter denarnico s 180 kron in šla domov. Tu je vzela uro z veri- žico, denar in hranil. knjižico s 1800 K ter vse izročila posestniku Fr. Cuzaku v Sadinji vasi. Potem je poskrila vso slanino in šele nato naznanila dogodek orožništvu v D. M. v Polju. Deklo so sedaj prijeli radi tatvine.

**Prememba posestva.** Godčevo hišo na Židovski stezi št. 4 v Ljubljani je kupil danes g. Anton Luckmann za prokurista g. Weberja za 20.000 gld. Ministerstvo mora kup potrditi.

**Razpisana** je župnija Timenica na Koroškem do 18. aprila.

**Prijet vojaški begun.** Od 17. peš- polka iz Celovca pobeglega infanterista Klo- futarja so prijeli v Kamniku ter ga oddali v garnizijski zapor.

**Sod ga je zmečkal.** 32letni Fr. Jen- dič, mizar iz Bat, je hotel pomagati zvaliti z voza jeden sod. Komaj pa se je približal vozu, zdrsne sod in se zvali na njega ter ga je tako strašno zmečkal, da so ga morali ta-

koj prenesti v bolnišnico in je malo upanja, da ostane pri življenju. Jendič je oče osmero otrok.

**V tržaških zaporih** imajo še sedaj živahno, ker je od zadnjih nemirov zaprto kakih 30 oseb, med tem ko jih je okoli 40 izpuščeno. Rabelj še stoluje v Trstu in je tudi na dvorišču pripravil gredo, na katero pa še ni potegnil nobenega.

**Najnovejše od raznih strani.** K smrti obsojeni ušel. Iz ječe v Kolomea je k smrti obsojeni kmet J. Lepky ušel v kaszniški obleki in v verigah. — Nesreča na železnici. V Ameriki je na železniški progi Galveston San Anto- nio skočil vlak s tira. Vlak je prišel goreti. 17 oseb je mrtvih. — Umor na Du- naju. 19letni ključavničarski pomočnik Kar- ol Danica je umoril ženo J. Wraneka, pri katerem je stanoval, Franciško Wranek, in potem še samega sebe, ker gospa Wranek ni hotela poslušati njegove ljubezenske iz- jave. — Oproščen je bil v Trstu pred deželnim sodiščem delavec Enilio Buda, ki je za časa nemirov pozival ljudi, naj izobe- sijo črne znake. Sodnik ga je oprostil, češ, da v pozivu, naj se razobesijo znaki žalosti, še ni demonstracija proti oblastvom. — V zadevi stavke železničarjev na Laškem je doseženo popolno sporazumljenje. — Osemurni delavnik dobe premogokopi na Moravski Ostrovi z jutrišnjim dnem. — Vojaškim pu- škarjem je ogrski deželnoobrambni mi- nister prepovedal dela za privatnike. — Matitrovala svojo rodovino. V Montredu je gospa Francoval, kateri se je omračil duh, pomešala strup med jed svoji rodbini. Mati in hči ste umrli, ostali so v kritičnem položaju. — Teleavto- graf. Francoski inženir Ritchie je iznašel nov stroj, s katerim se telefonski prenos rokopis na velike daljine. — Novoročni stroj za tkanje je iznašla v Zagrebu gđ. Tereza Fišov. — Iz Bostona se poroča, da je princ Henrik imenovan čast- nim doktorjem Haward vseučilišča. — Po- ziv na narod se širi po Galiciji. Pod- pisalo ga je 60 uglednih poljskih rodolju- bov. V pozivu se naglašajo, naj se ljudje ogibljejo tistih, ki hujskajo proti Rusiji ter se naglašajo slovenska vzajemnost. — Žene in studij. V Zagrebu študira sedaj pet žen na filozofični fakulteti; dve sta redni in tri izredne slušateljice. — Na Japon- skem so bile žene nedavno pripuščene k politehnemu studiju. — Mednarodno razstavo ženskega dela priprav- ljajo pariške žene. — Stavka na teh- nični visoki šoli se je pričela med dijaki na Dunaju. Dijaki zahtevajo prostor- nejšo učno sobo.

## Društva.

(Družinski večer poštne uradnikov) Dne 8. t. m. priredila je tukajšnja podružnica društva poštne urad- nikov družinski večer svojim članom in po njih vpeljanim gestom. Vspored je bil kra- tek — največ točk je izvršila bivša me- ščanska godba. Vesela igra: »Recept gegen Schwiigermutter«, igrali so gg. diletantje prav dobro. Posebno so ugajale gospice in pa g. S. Ako bi se igralo nekoliko hitreje, bi igra s tem veliko pridobila. Ali bi ne bila bolj umestna slovenska igra? Zbori peli so se primerno dobro. Bilo je pa pre- malo pevcev in se je čulo tudi, da so imeli prav malo vaj. Vkljub temu so pevci častno rešili svojo nalogo. Čudili smo se le, da je mej gospodi uradniki tako malo pevcev? Začetek je dober in le tako naprej, da bode kak napredek. Gospodom uradnikom želimo prav mnogo uspeha v vseh ozirih in prav mnogo bodo dosegli, če bodo delali z ge- slom: »Sloga jači, nesloga tlači«.

Obiskovalec.

## Telefonska in brzajna poročila.

**Dunaj, 10. marca.** Zbornična seja se je pričela ob 3. uri. Prišel je v raz- pravo Klofačev predlog v zadevi postop- panja z nekim vojakom v praški vo- jašnici, kar smo že poročali. Poleg Klofača bode govoril še soc.-demokrat Schummeier in poljski soc.-demokrat Breiter.

**Dunaj, 10. marca.** Proti češkim predlogom v zadevi jezikovnega vpra- šanja Nemei zavzemajo vedno odloč- nejše nasprotno stališče. »Neue Freie Presse« grozi z obstrukcijo. Nemški za- stopniki pravijo, da so predlogi ne- vsprejemljivi. To je neugoden simptom Körberjevih pravih poskusov. S pravi- nimi poskusi Körber nima sreče in nek list pravi, da bi bilo za parlament se- daj bolje, da do pravih konferenc ne pride.



Dunaj, 10. marca. Potovanje hrvaškega bana v zadevi dogodka v Sabacu je imelo za posledico, da se poostri nadzorovanje meje, da se še ostreje kontrolirata pošta in brzojav in da se nastavi poseben komisar v Mitrovici. Peter Karagjorevič priobčuje izjavo, s katero zavrača, da bi bil on v zvezi z dogodkom.

Dunaj, 10. marca. Listi poročajo, da pride ruski car tekočega leta na Dunaj, da tako vrne obisk nadvojvode Frana Ferdinanda. Pri svojem obisku je nadvojvoda Fran Ferdinand carja povabil, naj pride na Dunaj.

Geneva, 9. marca. Dopisniku lista „Secolo“ je izjavil knez Karagjorgjevič, da ni v nobeni zvezi z Alavantičom in da proti kralju Aleksandru ne stori nobenega koraka, ker si sicer poslabša svoj položaj.

Madrid, 10. marca. Časopisje trdi, da je ministerska kriza neizogibna. Ministerski predsednik Sagasta je baje kraljici že podal ostavko.

New York, 10. marca. Časopisje ostro napada predsednika Roosevelta, češ, da njegov odgovor Krügerju ni mnenje ameriškega ljudstva.

London, 9. marca. „St. James Gazette“ piše: Samo 1500 prostovoljcev mesto 10.000 mož, ki jih je vojni urad hotel nabrati z oklicem koncem januarja! To je vendar popoln flasko z ozirom na obljubljeno visoko dnevno 60 kr.

Bruselj, 10. marca. Vesti o zopetnih mirovnih pogajanjih niso resnične. Burski generali ne bodo sklenili miru, dokler se jim ne zagotovi popolna neodvisnost.

**Šablone** za sobne slikarje, najnoveše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciškanke ulice. 228 17 11-7  
Vnacija naročila proti povzetju.

#### Umrlí so:

8. marca. Ursula Ceglar, delavka, 64 let, Linhartove ulice 8, pljučica. Josip Perc, sprevoznik, 11 dni, Linhartove ulice 3, trismus neonatorum.  
V bolnišnici:  
6. marca. Marija Černe, delavka, 48 let, myx oedema.

#### Dunajska borza

dné 8. marca.

|                                                |            |
|------------------------------------------------|------------|
| Skupni državni dolg v notah                    | 101-60     |
| Skupni državni dolg v srebru                   | 101-40     |
| Avstrijska zlata renta 4%                      | 120-75     |
| Avstrijska kronska renta 4%                    | 99-10      |
| Ogerska zlata renta 4%                         | 120-10     |
| Ogerska kronska renta 4%                       | 97-30      |
| Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.        | 1634-—     |
| Kreditne delnice, 160 glđ.                     | 699-50     |
| London vista                                   | 240-12 1/2 |
| Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. | 117-27 1/2 |
| 20 mark                                        | 23-45      |
| 20 frankov (napoleonidor)                      | 19-08      |
| Italijanski bankovci                           | 93-2       |
| C. kr. cekini                                  | 11-33      |

#### Meteorologično poročilo.

V hiša nad morjem 506 m, srednja mestni tlak 756 mm

| Čas opazovanja | Stojanje termometra v mm | Temperatura po Celsiusu | Veterec     | Nebo | Relativna vlažnost |
|----------------|--------------------------|-------------------------|-------------|------|--------------------|
| 8. 9. zveč.    | 728-2                    | 6-7 p. m. svzh.         | jasno       |      |                    |
| 9. 7. jut.     | 728-4                    | 12 sl. svzh.            | pol. oblač. |      | 0-0                |
| 9. 2. popol.   | 722-6                    | 8-9 sr. zab.            | oblač.      |      |                    |
| 9. 9. zveč.    | 720-9                    | 6-4 sr. zjah.           | del. oblač. |      |                    |
| 10. 7. jut.    | 723-3                    | 4-6 sl. zjah.           | jasno       |      | 0-0                |
| 10. 2. popol.  | 724-8                    | 9-7 m. sszah.           | pol. oblač. |      |                    |

Srednja temperatura sobote 6-2°, normale: 2-4°.  
Srednja temperatura nedelje 5-2°, norm.: 2-5°.

#### Tržne cene v Ljubljani.

##### Tedensko poročilo

od dné 2. marca do dné 8. marca.

|                       | K/h  |                            | K/h   |
|-----------------------|------|----------------------------|-------|
| Goveje meso I. v. kg  | 1-30 | Pšenična moka 100 kg       | 2-65  |
| „ „ II. „ „           | 1-10 | Koruzna „ „                | 7-—   |
| „ „ III. „ „          | 1-—  | Ajdova „ „                 | 7-5   |
| Telečje meso „        | 1-40 | Fizol, liter „             | —(3)  |
| Prasičje „ sveže „    | 1-50 | Grah „ „                   | —(5)  |
| „ „ prek. „           | 1-80 | Leča „ „                   | —(2)  |
| Kostrunovo meso „     | 1-—  | Kaša „ „                   | —(2)  |
| Maslo „ „             | 2-40 | Ricet „ „                  | —(—)  |
| Surovo maslo „        | 2-20 | Pšenica „ 100 kg           | 21-40 |
| Mast prasičja „       | 1-50 | Rž „ „                     | 11-—  |
| Slanina sveža „       | 1-40 | Ječmen „ „                 | 1-40  |
| „ „ prekajena „       | 1-60 | Oves „ „                   | 1-20  |
| Salo „ „              | 1-30 | Ajda „ „                   | 1-40  |
| Jajce, jedno „        | 8    | Proso, belo „              | 1-60  |
| Mleko, liter „        | 18   | „ „ navadno „              | 1-—   |
| Smetana, sladka liter | 80   | Koruzna „ „                | 11-40 |
| „ „ kislá „           | 80   | Krompir „ „                | 4-40  |
| Med „ „ kg            | —    | Drva, trda, m <sup>3</sup> | —(—)  |
| Piščanec „ „          | 1-50 | „ „ mehka „                | —(—)  |
| Golob „ „             | 40   | Seno, 100 kg               | —(—)  |
| Raca „ „              | —    | Slama „ „                  | —(—)  |
| Zajec „ „             | —    | Stelja „ „                 | —(—)  |

#### Zitne cene

dné 8. marca 1902.

(Termin.)

##### Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

|                        |        |         |
|------------------------|--------|---------|
| Pšenica za pomlad „    | K 9-30 | do 9-31 |
| „ „ maj „              | 9-33   | 9-34    |
| „ „ jesen „            | —      | —       |
| Rž za pomlad „         | 7-67   | 7-68    |
| „ „ maj „              | 7-63   | 7-64    |
| Koruzna za maj-junij „ | 5-47   | 5-48    |
| Oves za pomlad „       | 7-72   | 7-73    |
| „ „ oktober „          | 7-82   | 7-83    |

##### Na budimpeštanski borzi:

|                    |        |         |
|--------------------|--------|---------|
| Pšenica za april „ | K 9-25 | do 9-26 |
| „ „ maj „          | 9-27   | 9-28    |
| „ „ oktober „      | 8-23   | 8-24    |
| Rž za april „      | 7-50   | 7-53    |
| „ „ oktober „      | 6-83   | 6-84    |
| Oves za april „    | 7-57   | 7-59    |
| „ „ okt. ber. „    | 6-13   | 6-14    |
| Koruzna za maj „   | 5-19   | 5-20    |
| „ „ julij „        | 5-33   | 5-35    |

(Efektiv.)

##### Dunajski trg.

|                          |        |         |
|--------------------------|--------|---------|
| Pšenica banaska „        | K 9-75 | do 9-95 |
| „ „ južne zel. „         | 9-50   | 9-85    |
| Rž „ „                   | 7-63   | 7-80    |
| Ječmen „ „               | 7-20   | 8-60    |
| „ „ ob Tisi „            | 6-65   | 7-75    |
| Koruzna ogerska, stara „ | 5-60   | 5-70    |
| „ „ nova „               | 5-45   | 5-50    |
| Cinkvant „ „             | —      | —       |
| „ „ stara „              | 6-30   | 6-60    |
| Oves srednji „ „         | 7-90   | 8-10    |
| Fizol „ „                | 7-75   | 10-75   |

#### Poslano.

V 43. številki z dné 21. februarija 1902 „Slov. Naroda“ se mene napada na infamni način. Očita se mi pijanost in prepričanje, da nekim učiteljem v „Narodnem domu“ v Celju, kjer že jaz štiri leta bil nisem, in nikdar še govoril nisem s kakim učiteljem v „Narodnem domu“. Tudi mariborskim profesorjem sem neki znan, „ker imajo veliko zabavo z mojim govorjenjem, ki je tako zmedeno in neumno, da ga živa duša ne razume“. In vendar jaz že ved kot pet let z mariborskimi profesorji nisem govoril. Zatorej pri poštnju in časti pozivljam vse te, o katerih piše omenjena številka „Slov. Naroda“, naj s svojimi imeni izpričajo in dokažejo, ker drugače vem, kaj imata držati od take vrste ljudi in obrekljivih dopisunov o meni v „Slov. Narodu“. Torej na dan z dokazi, ker inace ste dopisniče lažnivec in hudobni obrekovavec.

V Lučah, dné 7. marca 1902.

**France Lekše,**  
župnik.

V Blagovici hiš. št. 9 se oddá v najem 289 3-3

#### kovačija in kolarija

s kovaškim in kolarskim orodjem vred. Je tudi zraven primerno stanovanje za kovača in kolarja, tudi za oženjene. Dober kraj za zasluzek.

Pogoji se izvedó: **Blagovica I P. hiš. št. 9**, pošta Lukovica.

Prodá se, oziroma oddá se v najem pod ugodnimi pogoji 309 4-1

#### enonadstropna hiša

v Bohinjski Bistrici št. 57

z k isti pripadajočim vrtom. Hiša stoji blizu predora v Boh. Bistrici, torej na za vsako podjetje prikladnem kraju.

Ponudbe pod: „Bohinjska železnica št. 111“ na upravnistvo „Slov. neas“.

Edina zaloga na Kranjskem

#### lekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50-10)

Ljubljana. \* Dunajska cesta

**Železnato vino**

**LEKARJA Piccoli-ja**  
v Ljubljani.  
Dobiva se v lekarnah

**krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe**

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabriel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

**„Cvekov brinovec“**  
od Franc Cvek-a v Kamniku. 240 10-7

#### Učeneec

se sprejme v trgovino mešanega blaga pri

286 8-3 **Francu Zirc, Trebnje.**

#### V službo

želi stopiti v dobro hišo 15letna, močna dekleta poštenih starišev. 297 2-2  
Več poizvé se pri gospej **M. Virk**, posetnici v Vodmatu, Ravnikarjeve ulice št. 3.

Št. 2340.

#### Razpis.

V Metliki je izpraznjena služba

#### provizoričnega deželnega živinozdravnika.

S to službo združeni so dohodki letnih 1400 K, in sicer je v pokritje te svote zagotovljen iz deželnega zaklada znesek 800 K, dočim sta se mestna občina Metlika in sodni okraj Metlika zavezala po 300 K prispevati v to svoto.

Dotični živinozdravnik je dolžan brezplačno ogledovati meso v mestu Metlika ter živino, ki se prižane tjekaj ob letnih semnih ter tedenskih tržnih dnevih.

Prosci za to službo pošljejo naj svoje prošnje z dokazili starosti, znanji slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti

do dné 15. marca 1902

podpisanemu deželnemu odboru.

#### Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 21. februarija 1901.

Št. 8821.

#### Razglas.

Vsled sklepa občinskega sveta z dné 13. februaria t. l. izvrševala se bode naprava jednega dela lesene cestne opore na Gruberjevi cesti.

Ker se bode delo dne 10 t. m. pričelo, podpisani mestni magistrat s tem javno naznanja, da bode **promet na Gruberjevi cesti** ob posestvu Rozalije Mehtlove in L. Širca v dolžini 40 m od navedenega dne pečenši do konca meseca marca t. l. zaprt.

#### Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 13. marca 1902.

Št. 4729.

#### Razglas.

Podpisani mestni magistrat naznanja stavodolžnim mladeničem:

1. Glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano se bo vršil letos 13 in 14 marca v „Mestnem domu“ na Cesarja Jožefa trgu, in sicer 13. marca za one zunanje mladeniče, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani, 14. marca pa za mladeniče, ki so pristojni v Ljubljano.

Začetek ob 8. uri dopoldne.

2. Stavljencem, odnosno tudi njihovem moškim svojcem, ki se pozovejo k naboru, je priti o pravem času in snažnim na nabirališče, ter naj vložé v pravem času potrebne dokaze, če se oglašé za ugodnost:

- kot kandidatje duhovskega stanu, kot posvečeni duhovniki in kot nameščeni dušni pastirji (§ 31 voj. zak.);
- kot podučitelji, učitelji in učiteljski kandidatje (§ 32 voj. zak.);
- kot posestniki podedovanih kmetij (§ 33 voj. zak.);
- iz rodbinskih razmer (§ 34 voj. zak.);
- enoletne prezentne službe (§ 25-29 voj. zak.).

3. Stavljenci, kateri želé ugodnosti po §§ 31-34 voj. zak. in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, morejo se zglašiti, ako bi se jim odklonila prošnja za kavo prej omenjenih ugodnostij, za ugodnost enoletne prezentne službe pri glavnem naboru.

4. Kdor zanemari stavno dolžnost, ali v obče katero iz vojnega zakona izvrajočih dolžnostij, se ne more izgovarjati, da mu ni bil znan ta razglas.

#### Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 17. februarija 1902.

#### Pozor!

Za nakupovanje  
**spomladanskega in letnega blaga**

za obleke

v največji izberi in po najnižji ceni  
se priporoča

270 3-3

**Anton Schuster**

Ljubljana, Špitalske ulice 7.

Uzorci na zahtevanje poštne prosto.